

دانشگاه گوارا، دانش و منابع طبیعی

نشریه کارآفرینی در کشاورزی

جلد هفتم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۹

<http://jead.gau.ac.ir>

صفحات: ۶۵-۷۸

DOI: 10.22069/jead.2021.19116.1482

بررسی رابطه انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی در بین دانشجویان

معصومه امیری^۱، احمدعابدی سروستانی^۲، محمدرضا شهرکی^{۳*}

^۱مدرس هنرستان‌های شهرستان گرگان، ایران

^۲دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ایران

^۳کارشناس اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان گلستان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۲۷

چکیده

امروزه با توجه به معضل بیکاری، دانشجویان نه تنها باید با کارآفرینی آشنا شوند، بلکه باید با کسب دانش، نگرش آنان نیز در تحصیل نسبت به رفتار کارآفرینان تقویت شود. در همین راستا، تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه انگیزه تحصیلی دانشجویان با قابلیت‌های کارآفرینی آنان اجرا شده است. روش تحقیق از نوع توصیفی-کاربردی بوده و به صورت پیمایش پرسشنامه‌ای انجام گردید. روایی صوری و پایایی پرسشنامه به ترتیب با استفاده از دیدگاه کارشناسان و آزمون آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. جامعه آماری این تحقیق را دانشجویان رشته‌های علوم انسانی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی دو استان گلستان و خراسان شمالی تشکیل دادند (N=۳۰۹۵) که با استفاده از جدول کرجسی-مورگان، ۳۵۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که دانشجویان مقطع کارشناسی انگیزه تحصیلی بیشتری نسبت به سایر مقاطع تحصیلی دارند و دانشجویان کارشناسی ارشد از قابلیت‌های کارآفرینی بیشتری نسبت به سایر مقاطع تحصیلی برخوردارند. همچنین، در بین ابعاد پنج‌گانه قابلیت‌های کارآفرینی، دانشجویان در بُعد «عزم و اراده» نمرات بالاتری کسب کردند. تحقیق حاضر نشان داد که همبستگی مثبت و معنی‌داری بین انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی وجود دارد که بیانگر موفقیت بیشتر دانشجویان با انگیزه تحصیلی بالاتر در بهبود قابلیت‌های کارآفرینی است. ارتقاء انگیزه تحصیلی در بین دانشجویان و همسو نمودن برنامه‌های درسی با قابلیت‌های کارآفرینی از پیشنهاد‌های این تحقیق است.

واژه‌های کلیدی: انگیزه، کارآفرینی، استقلال‌طلبی، خلاقیت.

*نویسنده مسئول: m.rshahraki@yahoo.com

مقدمه

یکی از مشکلات جوامع در حال توسعه و حتی کشورهای صنعتی، مشکل بیکاری است. یکی از راه‌حل‌هایی که برای رفع این مشکل ارائه شده است، در قالب «کارآفرینی» مفهوم‌سازی شده است (مکی‌آل‌آقا، ۱۳۸۶). کارآفرینی در بسیاری از کشورها به‌عنوان یک تسهیل‌کننده عمل کرده و باعث ایجاد فرصت‌های شغلی می‌شود (Othman and Ghazali, 2006; Gurol and Atsan, 2005). به همین دلیل، کارآفرینی یکی از بهترین راهبردهای اقتصادی در توسعه کشورها است (Venkatachalam and Waqif, 2005). کارآفرینی یک فعالیت هدفمند است که توسط یک فرد یا گروهی از افراد شروع شده و به ایجاد کسب و کاری جدید می‌انجامد. انگیزه کارآفرینی عمدتاً تولید ثروت و یا توزیع کالا و خدمات است (Krishna, 2013). Locke and Baum (۲۰۰۷) یکی از محرک‌های قوی در کارآفرینی، انگیزه افراد است. وجود انگیزه علاوه بر ضرورت در شروع کار، یکی از شاخص‌های اصلی در فعالیت‌های انسانی محسوب می‌شود (Rush, 1994). بنابراین، سرمایه‌گذاری برای تربیت نیروی انسانی با انگیزه و کارآمد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ایجاد انگیزه موجب افزایش کارایی شده و موجب می‌شود که فرد استعداد و توانایی خود را در سطح بالاتر و با رضایت بیشتری به کار گیرد (صالحی و همکاران، ۱۳۸۹).

انگیزه دانشجویان می‌تواند در افزایش قابلیت‌ها و توانایی‌های آن‌ها در کارآفرینی نقش داشته باشد (Becker, 1997). سیاست‌گذاران در اروپا و ایالات متحده بر این باور هستند که برای توسعه و گسترش قابلیت‌ها و صلاحیت‌های کارآفرینی و تبدیل شدن به یک فرد کارآفرین، نیاز به انگیزه کافی است (Oosterbeek et al., 2010). بنابراین، در کنار دانش و

مهارت علمی در دانشگاه‌ها، آموزش کارآفرینی در راستای توسعه باورها، ارزش‌ها و نگرش، با هدف به دست آوردن توانایی‌ها و قابلیت‌ها کارآفرینی دانشجویان ضروری است (Holmgren et al., 2004; Sánchez, 2010). برای مثال، می‌توان به بسیاری از دانشگاه‌های کشور نیجریه اشاره کرد که دوره‌های کارآفرینی را در برنامه‌های خود قرار داده‌اند (Babatunde and Durowaiye, 2014).

در مجموع، توجه به کارآفرینی و پرورش زمینه‌های تحقق آن در جوامع یک ضرورت است. این موضوع از طرف صاحب‌نظران مختلف مورد تأکید قرار گرفته و آنان معتقدند یکی از اهداف مهم نظام آموزشی عالی، پرورش نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز جامعه است. با توجه به مشکل بیکاری در اغلب کشورها، رسالتی مضاعف بر عهده نظام آموزش عالی در زمینه اشتغال‌زایی و کارآفرینی احساس می‌شود (شجاع قلعه دختر و همکاران، ۱۳۹۳). به همین دلیل، در ده سال اخیر در بسیاری از دانشگاه‌های دنیا مانند استنفورد، نیویورک و آکسفورد، در برنامه‌های درسی تغییراتی در زمینه با کارآفرینی انجام شده است، به طوری که دانشجویان این دانشگاه‌ها نه تنها می‌باید با مفهوم کارآفرینی آشنا باشند، بلکه توانایی‌ها، مهارت‌ها و نگرش آن‌ها نسبت به تفکر کارآفرینانه نیز می‌باید تقویت شود (Parker, 2011). قابلیت‌های کارآفرینی اکتسابی است (Brockhaus, 1980)، لذا لازم است دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزشی نسبت به پرورش قابلیت‌های کارآفرینی در دانشجویان به‌عنوان سرمایه‌بنیادی و با ارزش همت گمارند و موجب توسعه کارآفرینی و زمینه‌های ایجاد اشتغال و اثربخش و رشد و توسعه اقتصادی شوند. بر این اساس تحقیق حاضر علاوه بر بررسی انگیزه تحصیلی در دانشجویان رشته‌های علوم انسانی دانشگاه آزاد در دو استان گلستان و خراسان

داده‌اند، علاوه بر انگیزه بالاتر، از توانایی‌های کارآفرینی بیشتری برخوردار هستند (Dean and Dagostino, 2007; Daniels, 2010; Afzal et al., 2010). همچنین، ارتباط هدفمند دانشجویان با محیط کار می‌تواند در توانایی کارآفرینی دانشجویان مؤثر باشد (Hall and Sanders, 1997). مطالعات دیگر نشان داده است که انگیزه دانشجویان برای رسیدن به اهداف کار و زندگی، اثر مثبت بر افزایش آمادگی آن‌ها برای اشتغال دارد (Koivisto et al., 2010). همچنین، فرصت‌ها و رضایت از وضعیت شغلی و منبع درآمدی دانشجویان در انگیزه آن‌ها مؤثر است (Weinberg et al., 2013; Tan and Laswad, 2006; Huang et al., 2008). یافته‌های مطالعه‌ای در کشور غنا نشان داد که متغیرهای جمعیت شناختی مانند جنسیت و سن بر قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان تأثیرگذار بوده است (Samuel et al., 2013). همچنین، مردان بیشتر از زنان به کارآفرینی تمایل دارند (Opoku-Antwi et al., 2012). داشتن پدر و مادر کارآفرین نیز یکی از عوامل مؤثر در قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان در ترکیه بوده است (Aykol and Gurbuz, 2008) که این موضوع در کشور مالزی نیز به اثبات رسیده است (Zain, 2010). مطالعه انجام شده در کشور سنگاپور و مالزی نشان داد که علاقه بالا، جنسیت، تجربه کسب‌وکار در بین خانواده، مطلوبیت و امکان اشتغال به خود و آموزش کارآفرینی از عوامل مؤثر در ایجاد قابلیت‌های کارآفرینی در دانشجویان است (Wang and Wong, 2004; Wah et al., 2017; Fatimah and Purdianto, 2020).

همچنین، مطالعه انجام شده در کشور آفریقای جنوبی نشان داد که متغیرهای اشتغال، استقلال، خلاقیت، بالا بردن وضعیت اقتصادی و سرمایه در ایجاد انگیزه کارآفرینی فارغ‌التحصیلان مؤثر هستند. در مقابل، ناکافی بودن سرمایه، مهارت و پشتیبانی از

شمالی، به بررسی قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان و ارتباط بین انگیزه تحصیلی با آن پرداخته است. پرسش اساسی تحقیق حاضر این بوده است که آیا دانشجویان از قابلیت‌های کارآفرینی برخوردار هستند؟ چه ارتباطی بین انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی آنان وجود دارد؟ در این راستا، مقاله حاضر به ارائه نتایج بررسی انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و رابطه آن با قابلیت‌های کارآفرینی پرداخته است.

پیشینه تحقیق

در زمینه کارآفرینی دانشجویان مطالعات مختلفی به بررسی انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی و در برخی نیز به رابطه بین آن‌ها پرداخته‌اند. در مطالعات انجام شده، انگیزه کارآفرینی در ارتباط با ویژگی‌های همچون شخصیتی، کارآفرینی، اجتماعی، اقتصادی و خصوصیت‌های کاری تقسیم‌بندی شده است (Vijaya and Kamalanabhan, 1998; Simović, 2020). در این زمینه در تحقیقی نیاز به موفقیت، ریسک‌پذیری، تحمل و صبر، خودکارآمدی، تعیین هدف و منبع کنترل از عوامل تأثیرگذار در ایجاد انگیزه کارآفرینی بیان شده است (Shane et al., 2003; Nsahlai et al., 2020). در مطالعه انجام شده در کشور صربستان، دستاورد بیشتر از کسب‌وکار، استقلال، ذاتی بودن کارآفرینی و امنیت شغلی از عوامل انگیزشی، و موقعیت در جامعه، مهارت‌های فردی، تأیید و پشتیبانی، رقابت، خدمات، مهارت‌های رهبری، آگاهی و شهرت کسب‌وکار از جمله متغیرهای مهم در کارآفرینی مطرح شده است (Stefanovic et al., 2010). برخی محققان به این نتیجه رسیده‌اند که دانشجویانی که در دو مقطع تحصیلی در رشته‌های ناهمسان، تحصیل کرده‌اند نسبت به دانشجویانی که در یک رشته ادامه تحصیل

سریلانکا نشان داد دانشجویانی که دوره‌های آموزشی کارآفرینی را گذرانده‌اند، نگرش مثبت و باور خوبی نسبت به خوداشتغالی و کارآفرینی داشته‌اند (Kumara, 2012). مطالعه دیگر در کشور ایرلند نیز نشان داد که ۷۸ درصد دانشجویان توانایی مناسبی در زمینه کارآفرینی داشته و علاقه زیادی نسبت به خوداشتغالی در آینده دارند (Babatunde and Durowaiye, 2014). لذا با توجه به پیشینه موضوع در این تحقیق، نقش دانشگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی انگیزشی در بسترسازی مناسب به منظور ایجاد توانمندی لازم در دانشجویان برای راه‌اندازی کسب‌وکار، توجه به کارآفرینی و پرورش زمینه‌های تحقق دانشجویان در آن، امروزه یک ضرورت است. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان و رابطه آن با انگیزه تحصیلی آن‌ها طراحی گردید.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جمعیت مورد مطالعه شامل ۳۰۹۵ نفر از دانشجویان رشته‌های علوم انسانی در مقاطع کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی در دو استان گلستان و خراسان شمالی بودند. حجم نمونه مورد نیاز بر اساس جدول کرجسی - مورگان برابر ۳۵۰ نفر برآورد گردید، اما برای افزایش دقت و کاهش خطا، این تعداد به ۴۰۰ نفر افزایش یافت (جدول ۱). بر این اساس تعداد دانشجویان به روش انتساب متناسب در دو دانشگاه مورد نظر تعیین و نمونه‌گیری به روش تصادفی صورت گرفت.

جمله موانع ایجاد انگیزه کارآفرینی بوده است (Olufunso, 2010). مطالعات در کشورهای پاکستان و ویتنام نشان داد که صفاتی مانند خودکارآمدی، تعهد، تمایلات کارآفرینی و همچنین متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند سن، جنسیت و درآمد والدین، تأثیر زیادی بر قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دارد (Ali et al., 2010; Nguyen, 2020). نتایج تحقیق در کشور مالزی نشان داد که متغیرهای جمعیت‌شناختی، پیش‌زمینه کسب‌وکار خانوادگی و همچنین مقطع تحصیلی، در گرایش دانشجویان به کارآفرینی مؤثرند (Keat et al., 2011). زمینه کاری خانواده‌ها و همچنین تجارب شخصی دانشجویان در کارآفرینی نیز می‌تواند کمک زیادی به افزایش قابلیت کارآفرینی آنان کند (Kirkwood, 2007). علاوه بر این، مطالعات نشان داده است که نوع شغل والدین (پدر و مادر) (Dunn, 2004; Veciana et al., 2005)، برخورداری از تجربه کاری (Kristiansen and Indarti, 2004; Lorrain and Khuong and An, 2016)، سن (Raymond, 2003) و جنسیت با قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان در ارتباط هستند (Ghazali and Ghosh, 1995).

شواهد نشان داده است که بین سطح تحصیلات دانشجویان و توانایی‌ها و در نهایت عملکرد کارآفرینی آنان یک رابطه مثبت قوی وجود دارد (Raposo and do-Paco, 2011). همچنین، نمرات بالا و میانگین (معدل) تحصیلی، می‌تواند تأثیر زیادی در تمایل دانشجویان به کارآفرینی داشته باشد (Unachukwu, 2009; Emmanuel et al., 2012; Ekpoh and Edet, 2011). مطالعه انجام شده در

جدول ۱- تعداد دانشجویان و حجم نمونه مورد مطالعه

مقطع تحصیلی	جمعیت	حجم نمونه
کاردانی	۱۲۴۵	۱۴۱
کارشناسی	۱۴۸۱	۱۶۷
کارشناسی ارشد	۳۶۹	۴۲
جمع کل	۳۰۹۵	۳۵۰

یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد که ۴۶/۵ درصد از دانشجویان مورد مطالعه پسر و ۵۳/۵ درصد دختر بوده‌اند که ۸۱/۵۰ درصد از آن‌ها مجردند. گروه سنی بین ۲۰ تا ۲۴ سال با بیشترین فراوانی و گروه سنی بیشتر از ۲۴ سال کمترین فراوانی را در بین پاسخگویان داشتند و میانگین سن دانشجویان برابر ۲۱/۵ بود. همچنین، ۴۱/۷۵ درصد از دانشجویان با بیشترین فراوانی در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. یافته‌ها نشان داد که ۵۸ درصد (۸۲ نفر) در ترم‌های ۳ و ۴ در مقطع کاردانی، ۳۳ درصد (۵۵ نفر) در ترم‌های ۷ و ۸ در مقطع کارشناسی و ۳۸ درصد (۳۵ نفر) در ترم‌های ۳ و ۴ در مقطع کارشناسی ارشد به تحصیل مشغول بودند. متوسط تعداد اعضای خانوار دانشجویان مورد مطالعه برابر ۳/۶ نفر بود. همچنین، ۶۷ درصد از دانشجویان با بیشترین فراوانی، از طریق دیپلم رشته‌های نظری ادامه تحصیل داده‌اند. در مقابل، ۲۰/۵۰ درصد از طریق رشته‌های فنی و ۱۲/۵۰ درصد از طریق رشته‌های کار و دانش در دانشگاه پذیرفته شده‌اند. جدول ۲ نتایج اولویت‌بندی ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی را در بین دانشجویان مورد مطالعه نشان می‌دهد. به طوری که، جمع امتیاز گویه‌های مربوط به هر یک از ابعاد قابلیت کارآفرینی به عنوان امتیاز آن بُعد محاسبه گردید. از آنجا که تعداد گویه‌های هر کدام از ابعاد با یکدیگر برابر نمی‌باشند، به منظور قابل

ایزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه بود که بر اساس اهداف تحقیق و در سه بخش شامل ویژگی‌های فردی، انگیزه تحصیلی و ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی طراحی گردید. در این تحقیق از ۲۸ گویه برای سنجش انگیزه تحصیلی و ۵۴ گویه در قالب پنج مؤلفه توفیق‌طلبی با ۱۲ گویه، استقلال‌طلبی با ۶ گویه، ریسک‌پذیری با ۱۲ گویه، خلاقیت با ۱۲ گویه و عزم و اراده با ۱۲ گویه، برای ارزیابی قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان استفاده شد. هر کدام از گویه‌ها بر اساس طیف لیکرت پنج گزینه‌ای شامل کاملاً موافقم (با ارزش عددی ۵)، موافقم (با ارزش عددی ۴)، نظری ندارم (با ارزش عددی ۳)، مخالفم (با ارزش عددی ۲) و خیلی مخالفم (با ارزش عددی ۱) مورد سنجش قرار گرفتند. برای اندازه‌گیری روایی پرسشنامه از نظرات اساتید دانشگاه و همچنین کارشناسان مدیریت و کارآفرینی استان گلستان، بهره گرفته شد. پایایی پرسشنامه با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد که میزان آن برای شاخص انگیزه تحصیلی برابر ۰/۸۴۶ و برای شاخص قابلیت‌های کارآفرینی برابر ۰/۷۴۰ به دست آمد. بعد از جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS^{۲۱} صورت پذیرفت. در تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی اسپیرمن و کروسکال والیس) استفاده گردید.

میانگین ۴/۰۷ در رتبه دوم و «توفیق طلبی» با میانگین ۳/۸۸ در رتبه سوم، جای دارد. همان طور که نتایج نشان می‌دهد، بُعد «استقلال طلبی» دانشجویان مورد مطالعه نسبت به سایر ابعاد در پایین‌ترین درجه اهمیت قرار دارد.

مقایسه کردن آن‌ها با یکدیگر، از ترکیب خطی غیر وزن‌دار استفاده شد، بدین صورت که میانگین امتیاز هر بُعد بر تعداد گویه‌های همان بُعد تقسیم گردید. یافته‌ها حاکی از آن است که پاسخگویان با بیشترین مقدار میانگین یعنی ۴/۵۳، دارای «عزم و اراده‌ای» قوی بودند. این در حالی است «ریسک‌پذیری» آن‌ها با

جدول ۲- اولویت‌بندی ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان

اولویت	انحراف معیار	ترکیب خطی غیروزن‌دار	ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی
۱	۰/۸۹	۴/۵۳	عزم و اراده
۲	۱/۰۱	۴/۰۷	ریسک‌پذیری
۳	۱/۰۰	۳/۸۸	توفیق طلبی
۴	۱/۳۲	۳/۸۸	خلاقیت
۵	۰/۹۱	۲/۹۵	استقلال طلبی

*دامنه میانگین بین ۱ تا ۵ می‌باشد.

تحصیلات پدر با انگیزه تحصیلی دانشجویان، نشان داد بین دو متغیر مذکور و انگیزه تحصیلی، به ترتیب با ضریب همبستگی ۰/۵۷۴ و ۰/۲۸۴، رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ وجود دارد (جدول ۴).

طبق نتایج به دست آمده از ضریب همبستگی اسپیرمن در جدول ۵، رابطه مثبت و معنی‌داری بین قابلیت‌های کارآفرینی و انگیزه تحصیلی با ضریب همبستگی ۰/۵۰۵ در سطح ۹۹ درصد اطمینان وجود دارد. این در حالی است که شاخص ریسک‌پذیری با ضریب همبستگی ۰/۶۵۶ نسبت به سایر شاخص‌ها، ارتباط قوی‌تری با انگیزه تحصیلی دانشجویان دارد. به بیان دیگر، هر چه میزان ریسک‌پذیری دانشجویان بیشتر باشد، انگیزه تحصیلی نیز افزایش پیدا خواهد کرد. همچنین میزان استقلال طلبی پاسخگویان با ضریب همبستگی ۰/۱۱۷ در سطح ۹۵ درصد اطمینان، کمترین ارتباط را نسبت به سایر ابعاد با انگیزه تحصیلی دانشجویان دارد.

نتایج حاصل از بررسی همبستگی بین قابلیت‌های کارآفرینی و متغیرهای مستقل، نشان داد که بین سن و تعداد ترم‌های گذرانده دانشجویان رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح ۹۵ درصد اطمینان وجود دارد (جدول ۳). به بیان دیگر، هر چه قدر سن و تعداد ترم‌های گذرانده شده توسط دانشجویان بیشتر باشد، قابلیت‌های کارآفرینی آن‌ها نیز بالاتر خواهد بود. از طرفی، بین متغیر میزان درآمد خانواده و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان مورد مطالعه در سطح ۹۹ درصد اطمینان رابطه مثبت قوی و معنی‌داری با ضریب همبستگی ۰/۶۲۰ وجود دارد. به بیان دیگر، با افزایش میزان درآمد خانواده، قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان بیشتر می‌شود.

یافته‌ها نشان داد، بین سن با انگیزه تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه، رابطه منفی و معنی‌داری با ضریب همبستگی ۰/۱۱۵- در سطح ۹۵ درصد اطمینان وجود دارد. به بیان دیگر، با افزایش سن دانشجویان، انگیزه تحصیلی آن‌ها کاهش یافته است. بررسی ارتباط بین متوسط معدل تحصیلی و سطح

جدول ۳- رابطه بین متغیرهای مستقل و قابلیت کارآفرینی

متغیر	نوع ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
سن	اسپیرمن	۰/۲۸۵*	۰/۰۱۳
تعداد فرزندان	اسپیرمن	۰/۰۵۳	۰/۶۴۲
تعداد ترم	اسپیرمن	۰/۲۱۶*	۰/۰۲۳
متوسط معدل تحصیلی	اسپیرمن	۰/۴۴۲	۰/۰۸۵
معدل دیپلم	اسپیرمن	۰/۱۵۹	۰/۱۲۲
میزان درآمد خانواده	اسپیرمن	۰/۶۲۰**	۰/۰۰۰
تحصیلات مادر	اسپیرمن	۰/۱۰۸	۰/۵۷۳
تحصیلات پدر	اسپیرمن	۰/۱۲۰	۰/۱۳۱

* در سطح ۹۵ درصد اطمینان ** در سطح ۹۹ درصد اطمینان

جدول ۴- رابطه بین متغیرهای مستقل و انگیزه تحصیلی

متغیر	نوع ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
سن	اسپیرمن	-۰/۱۱۵*	۰/۰۴۸
تعداد فرزندان	اسپیرمن	۰/۰۱۴	۰/۸۰۷
تعداد ترم	اسپیرمن	۰/۱۸۵	۰/۶۴۰
متوسط معدل تحصیلی	اسپیرمن	۰/۵۷۴**	۰/۰۰۶
معدل دیپلم	اسپیرمن	۰/۲۴۰	۰/۷۴۶
میزان درآمد خانواده	اسپیرمن	۰/۱۷۷	۰/۶۱۰
تحصیلات مادر	اسپیرمن	۰/۰۳۴	۰/۱۳۵
تحصیلات پدر	اسپیرمن	۰/۲۸۴*	۰/۰۴۷

جدول ۵- همبستگی بین ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی و انگیزه تحصیلی

نوع متغیر	انگیزه تحصیلی	توفیق طلبی	استقلال طلبی	ریسک پذیری	خلاقیت	عزم و اراده	قابلیت‌های کارآفرینی
انگیزه تحصیلی	-	۰/۴۹۶**	۰/۱۱۷*	۰/۶۵۶**	۰/۱۴۸*	۰/۳۹۹**	۰/۵۰۵**
توفیق طلبی	-	-	۰/۰۱۹	۰/۳۱۳**	۰/۴۸۱**	۰/۶۷۷**	۰/۳۶۱**
استقلال طلبی	-	-	-	-۰/۰۷۷	-۰/۱۰۰	۰/۱۰۴*	۰/۲۹۱**
ریسک پذیری	-	-	-	-	۰/۲۵۸**	۰/۴۶۱**	۰/۶۱۸**
خلاقیت	-	-	-	-	-	۰/۳۰۸**	۰/۵۶۸**
عزم و اراده	-	-	-	-	-	-	۰/۷۵۵**
قابلیت‌های کارآفرینی	-	-	-	-	-	-	-

* در سطح ۹۵ درصد اطمینان ** در سطح ۹۹ درصد اطمینان

می‌دهد که، انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف (کارדانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد) در سطح ۹۹ درصد اطمینان تفاوت معنی‌داری با یکدیگر دارد، به طوری که دانشجویان در مقطع کارشناسی با میانگین رتبه‌ای

با توجه به این که داده‌های انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی از توزیع نرمال پیروی نمی‌کند، لذا برای مقایسه هر یک از آنها در گروه‌های تحصیلی مختلف، از آزمون آماری کروسکال والیس استفاده شد. نتایج به دست آمده در جدول ۶ نشان

۱۱۰/۶۱، نسبت به دانشجویان دو مقطع دیگر، انگیزه تحصیلی بیشتری داشتند. همچنین، دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد نسبت به سایر مقاطع تحصیلی، با میانگین رتبه‌ای ۱۰۱/۷۵ از قابلیت‌های کارآفرینی بیشتری نسبت به سایر مقاطع تحصیلی برخوردار بوده‌اند.

جدول ۶- مقایسه انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان در بین مقاطع مختلف تحصیلی

نوع متغیر	گروه‌بندی	میانگین رتبه‌ای	Chi- Square	سطح معنی‌داری
انگیزه تحصیلی	کاردانی	۹۳/۵۸	۲/۵۴۹	۰/۰۰۰
	کارشناسی	۱۱۰/۶۱		
	کارشناسی ارشد	۷۲/۰۱		
قابلیت‌های کارآفرینی	کاردانی	۶۰/۹۲	۲۱/۷۲۴	۰/۰۰۰
	کارشناسی	۹۳/۰۷		
	کارشناسی ارشد	۱۰۱/۷۵		

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج به دست آمده از بین ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی، بُعد «عزم و اراده» در اولویت اول قرار دارد. همچنین، بُعد «ریسک‌پذیری» در رتبه دوم و «توفیق‌طلبی» در رتبه سوم قرار گرفته است. این در حالی است که بُعد «استقلال‌طلبی» نسبت به سایر ابعاد، در پایین‌ترین درجه اهمیت قابلیت‌های کارآفرینی است. این یافته با نتایج تحقیقات زالی و همکاران (۱۳۸۶) همسو است. به طوری که به این نتیجه رسیدند که بُعد «عزم و اراده» در مقایسه با سایر ابعاد تأثیر بیشتری بر قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دارد. این در حالی است که Johnston (۲۰۰۷) و Olufunso (۲۰۱۰) در تحقیقات خود، بُعد استقلال‌طلبی را مهم‌ترین بُعد قابلیت‌های کارآفرینی بیان کرده‌اند. بدری و همکاران (۱۳۸۵) نیز بیان داشته‌اند بُعد «خلاقیت» مهم‌تر از سایر ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه اصفهان بوده است. بنابراین دانشجویانی که از عزم و اراده قوی کارآفرینانه برخوردارند، توانایی ریسک‌پذیری بالایی دارند که این طریق می‌تواند میزان توفیق‌طلبی خود را افزایش دهند.

با توجه به یافته تحقیق، بین سن و میزان درآمد خانواده دانشجویان با قابلیت‌های کارآفرینی آنان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج مطالعات Ali و همکاران (۲۰۱۰) و Lorrain and Raymond (۲۰۰۳) نیز نشان داده است دانشجویانی که دارای سن بالاتری می‌باشند از قابلیت‌های کارآفرینی بیشتری برخوردارند. نتایج به دست آمده از تحقیق حاکی از آن است که، رابطه مثبت و معنی‌داری بین میزان درآمد خانواده با قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان وجود دارد. این یافته با نتایج به دست آمده از تحقیقات Ali و همکاران (۲۰۱۰) همسو بوده و ایشان نیز معتقدند، درآمد والدین بر قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان مؤثر است. در همین راستا، Wang and Wong (۲۰۰۴) نیز به این تأثیرگذاری تجربه کسب و کار در بین خانواده را در میزان قابلیت‌های کارآفرینی مؤثر دانسته‌اند.

نتایج تحقیق نشان داد قابلیت‌های کارآفرینی در بین دانشجویان ترم‌های مختلف تفاوت معنی‌داری با یکدیگر دارند، به طوری که دانشجویان ترم‌های بالاتر دارای قابلیت‌های کارآفرینی بیشتری نسبت به سایر دانشجویان بودند. این در حالی است که مطالعه

نتایج تحقیق Cornilous (۱۹۸۷) بر تأثیر گذاری میزان درآمد خانواده در انگیزه تحصیلی تأکید دارد. نبود رابطه معنی دار بین انگیزه تحصیلی با وضعیت تحصیلی والدین (پدر و مادر) از دیگر نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر می باشد. این در حالی است که یافته های مطالعه مولودی و همکاران (۱۳۸۶) نیز نشان داد که رابطه معنی دار بین انگیزه تحصیلی دانشجویان و وضعیت تحصیلی والدین آنها وجود ندارد. یافته ها نشان داد که انگیزه تحصیلی دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف (کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد) با یکدیگر تفاوت معنی دار دارد، به طوری که دانشجویان مقطع کارشناسی نسبت به دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی ارشد، انگیزه تحصیلی بیشتری داشتند. این یافته با نتایج به دست آمده از مطالعه علیخانی (۱۳۹۰) همخوانی دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده بین قابلیت های کارآفرینی و انگیزه تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه، یک رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. این در حالی است که بُعد ریسک پذیری نسبت به سایر ابعاد، ارتباط قوی تری با انگیزه تحصیلی دانشجویان داشته است. همچنین بُعد استقلال طلبی، کمترین همبستگی را نسبت به سایر ابعاد با انگیزه تحصیلی دارد. در این رابطه می توان به مطالعه روحی و همکاران (۱۳۹۲) اشاره کرد که نشان دادند باورهای دانشجویان در مورد توانایی های خود برای انجام کارها با انگیزه تحصیلی آنان ارتباط معنی داری دارد. Koivisto و همکاران (۲۰۱۰) نیز معتقدند که انگیزه دانشجویان برای رسیدن به اهداف کار و زندگی، اثر مثبتی بر روی افزایش آمادگی آنان برای اشتغال دارد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که انگیزه تحصیلی و قابلیت های کارآفرینی دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف (کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد) تفاوت معنی داری با یکدیگر دارد،

فرهنگ و آقاحمدی (۱۳۸۶) مشخص کرده است که قابلیت های کارآفرینی در دانشجویان سال اول و سال آخر دانشگاه تفاوت معنی داری با هم ندارند. یافته های به دست آمده از تحقیقات امینی و همکاران (۱۳۹۱) نیز گویای این است که بین دانشجویان دختر سال اول و چهارم از نظر میزان قابلیت های کارآفرینی، تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین، بین معدل تحصیلی با قابلیت های کارآفرینی، رابطه معنی داری یافت نشد. این یافته با نتایج بدری و همکاران (۱۳۸۶) هم راستا می باشد. اما، Unachukwu (۲۰۰۹)، Emmanuel و همکاران (۲۰۱۲) و Ekpoh and Edet (۲۰۱۱) معتقدند که میانگین نمرات تحصیلی می تواند تأثیر زیادی در تمایل به کارآفرینی داشته باشد.

نتایج نشان داد که بین سن و انگیزه تحصیلی دانشجویان، رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. نتایج تحقیق علیخانی (۱۳۹۰) نیز نشان از رابطه مثبت و معنی دار بین دو متغیر سن و انگیزه تحصیلی دانشجویان دارد. نتایج حاکی از آن بود بین تعداد ترم های گذرانده دانشجویان و انگیزه تحصیلی رابطه معنی داری وجود ندارد. اما واحدی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که دانشجویان سال چهارم (یعنی ترم های ۷ و ۸) بی انگیزه ترین گروه تحصیلی می باشند. آنها معتقدند انگیزه تحصیلی با گذر زمان و بیشتر شدن تعداد ترم ها، سیر نزولی می گیرد. یافته های تحقیق حاضر نشان از عدم ارتباط معنی دار بین دو متغیر میزان درآمد خانواده و انگیزه تحصیلی بوده است. اما نریمانی (۱۳۷۲) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که یکی از عوامل مؤثر در افزایش انگیزه تحصیلی و موفقیت دانشجویان، وضعیت اقتصادی خانواده می باشد. نتایج مطالعات مولودی و همکاران (۱۳۸۶) نیز نشان داد دانشجویانی که از موقعیت اقتصادی خوبی برخوردار هستند، انگیزه تحصیلی بیشتری دارند. علاوه بر این،

دوره‌های آموزشی کارآفرینی مؤثر به راهنمایی دانشجویان مذکور در زمینه اشتغالزایی و کارآفرینی پردازند.

- نتایج به دست آمده از تحقیق نشان داد که، قابلیت‌های کارآفرینی در بین گروه تحصیلی کارشناسی ارشد نسبت به گروه‌های تحصیلی کاردانی و کارشناسی دانشجویان، بیشتر بوده است. بنابراین توصیه می‌گردد با توجه به این که دانشجویان کارشناسی ارشد به لحاظ علمی به سطح مناسبی رسیده‌اند، لذا می‌توان با استفاده از علم تخصصی و تجربه دوره‌ها و یا کارگاه‌های آموزشی کارآفرینی، گامی اساسی در پیشبرد اهداف دانشجویان در زمینه اشتغالزایی برداشت.

- با توجه به رابطه مثبت و معنی‌دار انگیزه تحصیلی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان، ارائه درس مرتبط با کارآفرینی دانشجویان می‌تواند به عنوان یکی از نیازهای اساسی در ارتقاء قابلیت‌های کارآفرینی مطرح باشد.

- از آنجا که در بین ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی، ریسک‌پذیری بیشترین رابطه را با انگیزه تحصیلی داراست، بنابراین پیشنهاد می‌شود در آموزش‌هایی که برای ارتقاء قابلیت‌های کارآفرینی طرح‌ریزی می‌شود، افزایش قدرت ریسک در اولویت قرار گیرد.

به طوری که دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد نسبت به سایر مقاطع تحصیلی، از قابلیت‌های کارآفرینی بیشتری برخوردار بودند. Oosterbeek و همکاران (۲۰۱۰) نیز در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که مقطع تحصیلی در قابلیت‌های کارآفرینی تأثیرگذار می‌باشد. نتایج تحقیقات عادل‌سارویی و همکاران (۱۳۸۸) نیز نشان داده است که قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان مقطع کارشناسی، بیشتر از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد می‌باشد.

بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر، موارد زیر به منظور بهبود وضعیت قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان و همچنین توسعه زمینه اشتغالزایی در بین دانش‌آموختگان، پیشنهاد می‌گردد:

- بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق، بعدهای خلاقیت و استقلال‌طلبی از ابعاد قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان نسبت به سایر ابعاد، در اولویت‌های پایین‌تر قرار گرفته‌اند. لذا به دانشگاه‌ها توصیه می‌گردد تا با حمایت‌ها و پشتیبانی از دانشجویان خلاق و نوآور با ایده‌های نو، گامی اساسی در زمینه بالا رفتن خلاقیت در دانشجویان بردارند.

- با توجه به این که بین متغیر متوسط معدل تحصیلی با قابلیت‌های کارآفرینی و همچنین انگیزه تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد، لذا به دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌گردد با برگزاری

منابع

۳. روحی، ق.، آسایش، ح.، بطحایی، س.ا.، شعوری بیدگلی، ع.ر.، بادله، م.ت.، و رحمانی، ح. ۱۳۹۲. ارتباط خودکارآمدی و انگیزه تحصیلی در بین گروهی از دانشجویان علوم پزشکی. مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۸ (۱): ۴۵-۵۱.
۴. زالی، م.ر.، مدهوشی، م.، و کردنائیچ، ا. ۱۳۸۶. ارزیابی مشخصه‌های کارآفرینی دانشجویان (مورد مطالعه:

۱. امینی، م.، تمنایی‌فر، م.ر.، و غلامی علوی، ص. ارزیابی قابلیت‌های کارآفرینی دختران دانشجو. فصلنامه زن و جامعه، ۳ (۴): ۱۳۷-۱۱۵.
۲. بدری، ا.، لیاقت‌دار، م.ج.، عابدی، م.ر.، و جعفری، ا. ۱۳۸۵. بررسی قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۴۰: ۷۳-۹۰.

- رویکرد فرد-محور. فصلنامه افق پرستاری، ۱ (۱): ۴۶-۳۶.
14. Afzal, H., Ali, I., Khan, M.A., and Hamid, K. 2010. A study of university students' motivation and its relationship with their academic performance. *International Journal of Business and Management*, 5 (4): 80-89.
  15. Ali, A., Topping, K.J., & Tariq, H.R. 2010. Entrepreneurial attributes among postgraduate students of a Pakistani university. *US-China Education Review*, 7 (5): 66-77.
  16. Aykol, S., & Gurbuz, G. 2008. Entrepreneurial intentions of young educated public in Turkey. *Journal of Global Strategic Management*, 4: 47-55.
  17. Babatunde, E.B., & Durowaiye, B.E. 2014. The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial intentions among Nigerian undergraduates. *International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature (IMPACT: IJRHAL)*, 2 (11): 15-26.
  18. Becker, D. 1997. The effects of choice on auditors' intrinsic motivation and performance. *Behavioral Research in Accounting*, 9: 1-19.
  19. Brockhaus, R.H. 1980. Risk taking propensity of entrepreneurs. *Academy of Management Journal*, 23 (3): 509-20.
  20. Cornilous, M.L. 1978. Influence on pupil performance educational research. *J Educational Research*, 2 (1): 90-94.
  21. Daniels, E. 2010. Creating motivating learning environment: what we can learn from researchers and students. *English Journal*, 100 (1): 25-29.
  22. Dean, R.J., and Dagostino, L. 2007. Motivational factors affecting advanced literacy learning of community college students. *Community College Journal of Research and Practice*, 31: 149-161.
  23. Dunn, C. 2004. Background of nascent entrepreneurs, Retrieved January 23 2006, from: www.sbaer.uca.edu/research/icsb/2004/Papers%20pdf/010.pdf.
  24. Ekpo, U.I., & Edet, A.O. (2011). Entrepreneurship education and career intentions of tertiary education students in akwa ibom and cross river states, دانشگاه مازندران. فصلنامه مدرس علوم انسانی، ۱۱ (۵۵): ۸۱-۱۱۳.
  ۵. شجاعقلعه دختر، ل.، رحیمیان، ح.، و جراحی، ل. ۱۳۹۳. ارزیابی میزان قابلیت‌های کارآفرینی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد. *مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد*، ۹ (۳): ۲-۹.
  ۶. صالحی، م.، حاجی‌زاد، م.، فلاح، ع.، و سلیم بهرامی، س.ح. ۱۳۸۹. بررسی عوامل مؤثر بر کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران. فصلنامه علوم اجتماعی، ۴ (۹): ۷۳-۸۶.
  ۷. عادل‌ساردویی، م.، ظریفیان، ش.، احسانی، م.، و اکرمی، ا.ح. ۱۳۸۸. مقایسه قابلیت‌ها و روحیه کارآفرینی مقاطع مختلف تحصیلی دانشجویان کشاورزی. اولین همایش ملی دانشجویی ترویج و آموزش کشاورزی: شیراز.
  ۸. علیخانی، م. ح. ۱۳۹۰. بررسی انگیزه‌های تحصیلی دانشجویان نظامی مجتمع دانشگاهی امیرالمؤمنین (ع) و عوامل مؤثر بر آن. فصلنامه روانشناسی نظامی، ۲ (۶): ۱-۱۵.
  ۹. فرهنگ، ص.، و آقامحمدی، ع. (۶). بررسی قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه فنی بابل (نوشیروانی بابل). *مجله پیک نور علوم انسانی*، ۷ (۳): ۱۲۶-۱۱۶.
  ۱۰. مکی‌آل‌آقا، ب.ز. ۱۳۸۶. نقش دانشگاه در توسعه کارآفرینی. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، ۲ (۴): ۱۱۵-۱۲۷.
  ۱۱. مولودی، پ.، رستمی، خ.، فدایی نائینی، ع.ر.، محمدنیا، ح.، و رسول‌زاده، ب. ۱۳۸۶. بررسی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل. *مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران*، ۲۵ (۱): ۵۸-۵۳.
  ۱۲. نریمانی، م. ۱۳۷۲. ایجاد انگیزه در دانشجویان. *نشریه پیوند*، ۱۵۵: ۲۷-۳۹.
  ۱۳. واحدی، ش.، اسماعیل‌پور، خ.، زمان‌زاده، و.، و عطایی‌زاده، ا. ۱۳۹۱. نیم‌رخ‌های انگیزش تحصیلی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی:

- university—a mediation analysis of perception toward entrepreneurship. *Journal of Economics, Business and Management*, 4 (2): 104-111.
35. Kirkwood, J. 2007. Igniting the entrepreneurial spirit: is the role parents play gendered?. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research*, 13 (1): 39-59.
  36. Koivisto, P., Vuori, J., and Vinokur, A.D. 2010. Transition to work: effects of preparedness and goal construction on employment and depressive symptoms. *Journal of Research on Adolescence*, 20 (4): 869-892.
  37. Krishna, S.M. 2013. Entrepreneurial motivation a case study of small scale entrepreneurs in Mekelle, Ethiopia. *Journal of Business Management & Social Sciences Research (JBM&SSR)*, 2 (1): 2319-5614.
  38. Kristiansen, S., and Indarti, N. 2004. Entrepreneurial intention among Indonesian and Norwegian students. *Journal of Enterprising Culture*, 12(1): 55-78.
  39. Kumara, S.P.A.P. 2012. Undergraduates intention towards entrepreneurship: empirical evidence from Sri-Lanka. *Journal of Enterprising Culture*, 20 (1): 105-118
  40. Locke, E.A., and Baum, J.R. 2007. Entrepreneurial motivation, In J. R. Baum, M. Frees, & R. A. Baron (Eds.), *The psychology of entrepreneurship*: 93-112.
  41. Lorrain, J., and Raymond, L. 2003. Young and older entrepreneurs: an empirical study of difference. *Journal of Small Business Management*, 8(4): 50-61.
  42. Nguyen, X.T. 2020. Factors affecting entrepreneurial decision of nascent entrepreneurs belonging generation Y in Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, 7 (8): 407-417.
  43. Nsahlai, V.K., Zogli, L.J., Lawa, E., and Dlamini, B.I. 2020. Factors Influencing Entrepreneurial Intention: A Case of Students in a South African University. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 26 (1): 1-10.
  - Nigeria. *International Education Studies*, 4 (1): 172-178.
  25. Emmanuel, E.A., Dazala, I.U., and Daniel, J.D. 2012. Entrepreneurship education and attitude of undergraduate students to self-employment in mubi, Adamawa state, Nigeria. *Journal of Education and Practice*, 3 (8): 95-102.
  26. Fatimah, S.E., and Purdianto, A. 2020. Factors Affecting Entrepreneurial Interest Among Students in Higher Education. In 1st International Conference on Accounting, Management and Entrepreneurship (ICAMER 2019) (pp. 145-147). Atlantis Press.
  27. Ghazali, A., and Ghosh, B.C. 1995. The determinants of self-employment choice among university graduates in Singapore. *International Journal of Management*, 12 (1): 26-35.
  28. Gurol, Y., and Atsan, N. 2006. Entrepreneurial characteristics amongst university students: some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education + Training*, 48 (1): 25-38.
  29. Hall, C., and Sanders, M. 1997. Designing effective learning systems for management education. *Academy of Management Journal*, 40 (6): 1334-1368.
  30. Holmgren, C., From, J., Olofsson, A., Karlsson, H., Snyder, K., and Sundström, U. 2004. Entrepreneurship education: salvation or damnation?. *International Journal of Entrepreneurship*, 8: 55-71.
  31. Huang, T.H., Liu, U.C., and Shiu, C.Y. 2008. Construction of an online learning system for decimal numbers through the use of cognitive conflict strategy. *Computers & Education*, 50: 61-76.
  32. Johnston, H.J. 2007. Enterprising tendencies of Guam-born business owners. University of Phoenix.
  33. Keat, O.Y., Selvarajah, C., and Meyer, D. 2011. Inclination towards entrepreneurship among university students: an empirical study of Malaysian university students. *International Journal of Business and Social Science*, 2 (4): 206-220.
  34. Khuong, M.N., and An, N.H. 2016. The factors affecting entrepreneurial intention of the students of Vietnam national

- Competences of University Students. *Economic Analysis*, 53(2): 145-155.
55. Stefanovic, I., Prokic, S., and Rankovic, L. 2010. Motivational and success factors of entrepreneurs: the evidence from a developing country. *Zb. rad. Ekon. fak. Rij.*, 28 (2): 251-269.
  56. Tan, L.M., and Laswad, F. 2006. Students' beliefs, attitudes and intentions to major in accounting. *Accounting Education: An International Journal*, 15: 167-187.
  57. Unachukwu, G.O. 2009. Issues and challenges in the development of entrepreneurship education in Nigeria. *An International Multi-Disciplinary Journal*, 3 (5): 213-226.
  58. Venkatachalam, V.B., and Waqif, A.A. 2005. Outlook on integrating entrepreneurship in management education in India. *Decision*, 32 (2): 57-71.
  59. Veciana, J.M., and Aponte, M. 2005. University students' attitudes towards entrepreneurship: a two countries comparison. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 1: 165-182.
  60. Vijaya, V., and Kamalanabhan, T.J. 1998. A scale to assess entrepreneurial motivation. *Journal of Entrepreneurship*, 7 (2): 1-17.
  61. Wah, L.F., Yusuf, B.N.M., and Suanda, J. 2017. A study on factors affecting entrepreneurial intentions among students in higher education institutions in Northern Regions of Malaysia. *International Journal of Information Technology and Business Management*, 58 (1): 80-99.
  62. Wang, C.K., and Wong, P. 2004. Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation*, 24: 163-172.
  63. Weinberg, D.B., Avgar, A.C., Sugrue, N.M., and Cooney-Miner, D. 2013. The importance of a high-performance work environment in hospitals. *Health Services Research*, 48 (1): 319-332.
  64. Zain, Z.M., Akram, A.M., & Ghani, E.K. 2010. Entrepreneurial intention among Malaysian business students. *Canadian Social Science*, 6 (3): 34-44.
  44. Olufunso, F.O. 2010. Graduate entrepreneurial intentions in South Africa: motivations and obstacles. *International Journal of Business and Management*, 5 (9): 87-98.
  45. Oosterbeek, H., VanPraag, M., and Ijsselstein, A. 2010. The impact of entrepreneurship education on entrepreneurship skills and motivation. *European Economic Review*, 54: 442-454.
  46. Opoku-Antwi, G.L., Amofah, K., Nyamaah-Koffuor, K., and Yakubu, A. 2012. Entrepreneurial intention among senior high school students in the sunyani municipality. *International Review of Management and Marketing*, 2(4): 210-219.
  47. Othman, M.N., and Ghazali, E. 2005. Demographics and personal characteristics of urban Malaysian entrepreneurs: an ethnic comparison. *International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 5(5/6): 421-440.
  48. Parker, S.C. 2011. Intrapreneurship or entrepreneur-ship?. *Journal of Business Venturing*, 26 (1): 19-34.
  49. Raposo, M., and Do-Paço, A. 2011. Entrepreneurship education: relationship between education and entrepreneurial activity. *Psicothema*, 23 (3): 453-457.
  50. Rush, S., and Vitale, P.A. 1994. Analysis factors that place student at risk. *The Journal Of Educational Research*, 4(3): 325-333.
  51. Samuel, Y.A., Ernest, K., and Awuah, J.B. 2013. An assessment of entrepreneurship intention among sunyani polytechnic marketing students. *International Review of Management and Marketing*, 3 (1): 37-49.
  52. Sánchez, J.C. 2010. Evaluation of entrepreneurial personality: factorial validity of entrepreneurial orientation questionnaire (COE). *Revista Latinoamericana de Psicología*, 42 (1): 32-52.
  53. Shane, S., Locke, E.A., and Collins, C.J. 2003. Entrepreneurial motivation. *Human Resource Management Review*, 13: 257-279.
  54. Simović, V. 2020. The Factors Affecting the level of Digital Entrepreneurial

Gorgan University of Agricultural
Sciences and Natural Resources

Journal of Entrepreneurship in Agriculture Vol. 7(3), 2020

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI: 10.22069/jead.2021.19116.1482

Investigating the Relationship between Academic Motivation and Entrepreneurial Capabilities among Students

M. Amiri¹, A. Abedi Sarvestani^{2*}, M.R. Shahraki³

¹School teacher in the city of Gorgan, Iran.

²Associate Professor of Agricultural Extension and Education, Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Iran.

³Natural Resources and Expert of Headquarters of Natural Resources and Watershed Management of Golestan Province, Iran.

Received: 30/04/2021; Accepted: 17/06/2021

Abstract

Today, due to the problem of unemployment, students should not only be familiar with entrepreneurship, but also with the acquisition of knowledge, their attitude towards education should be strengthened towards the behavior of entrepreneurs. Hence, the present study was conducted to investigate the relationship between students' academic motivation and their entrepreneurial abilities. The research method was descriptive-applied and was conducted as a questionnaire. The face validity and reliability of the questionnaire were confirmed using experts' opinion and Cronbach's alpha test, respectively. The target population of this study consisted of humanities students in Islamic Azad universities of Golestan and North Khorasan provinces (N= 3095) that using Krejcie-Morgan table, 350 people were studied as a sample size. The results showed that undergraduate students have more academic motivation than other graduates and graduate students have more entrepreneurial abilities than other students. Also, among the five dimensions of entrepreneurial capabilities, students scored higher in the "determination" dimension. The present study showed that there is a positive and significant correlation between academic motivation and entrepreneurial capabilities, which indicates the greater success of students with higher academic motivation in improving entrepreneurial capabilities. Promoting academic motivation among students and aligning curricula with entrepreneurial capabilities are some of the suggestions of this research.

Keywords: Motivation, Entrepreneurship, Independence, Creativity.

---

*Corresponding author; m.rshahraki@yahoo.com